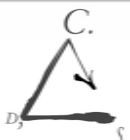

**SYTUACJA INSTYTUCJI RYNKU PRACY
POWIATU STRYŻÓWSKIEGO
W KONTEKŚCIE UWARUNKOWAŃ
SPOŁECZNO - GOSPODARCZYCH**

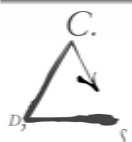
Podkarpacki Portal Pracy

Spis treści:

Wprowadzenie	3
Tło i główne założenia projektu „Podkarpacki Portal Pracy”	3
Cel powstania i charakter raportu.....	4
Struktura raportu	5
I. Charakterystyka lokalnego rynku pracy w kontekście uwarunkowań społeczno - gospodarczych ...	10
1.1.Uwarunkowania powiatowego rynku pracy	10
1.1.1 Krótka charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu.....	10
1.1.2 Powiat w liczbach – podstawowe dane statystyczne.....	16
1.2. Sytuacja powiatowego rynku pracy w opinii ekspertów.....	17
II. Diagnoza sytuacji instytucji rynku pracy działających w powiecie.....	20
2.1.Instytucje rynku pracy w statystykach	20
2.2.Charakterystyka najistotniejszych instytucji rynku pracy powiatu	20
Powiatowy Urząd Pracy w Strzyżowie.....	20
Powiatowe Forum Gospodarcze w Strzyżowie (PFG).....	21
Agencja Pracy Tymczasowej Haushilfe - PL we Frysztaku	22
2.3.Uwarunkowania funkcjonowania instytucji rynku pracy w opinii ich przedstawicieli.....	22
Spis źródeł	25

WPROWADZENIE

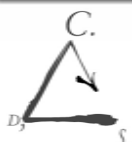
Niniejszy raport powstał w wyniku analizy danych zastanych oraz serii wywiadów pogłębionych przeprowadzanych w poszczególnych powiatach Podkarpacia z lokalnymi ekspertami rynku pracy oraz przedstawicielami instytucji rynku pracy. Całość prac podjętych nad zebraniem informacji i przygotowaniem niniejszego raportu stanowiła element realizowanego przez Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. (CDS) projektu pn. „**Podkarpacki Portal Pracy**”, który współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Tło i główne założenia projektu „Podkarpacki Portal Pracy”

Idea projektu „Podkarpacki Portal Pracy” powstała w oparciu o wcześniejsze doświadczenia Centrum Doradztwa Strategicznego zdobyte podczas realizacji na terenie województwa podkarpackiego projektów: „Matryca Kurcmana – nowy instrument rynku pracy” oraz „Indeks Gotowości Rynkowej - nowy instrument monitorujący szansę na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR)”. Z doświadczeń tych wynikało, że poziom upowszechnienia informacji nt. usług rynku pracy i oferujących je instytucji jest w województwie podkarpackim zdecydowanie niewystarczający. W odpowiedzi na zdiagnozowane w ten sposób potrzeby powstała koncepcja projektu „Podkarpacki Portal Pracy”, którego główny cel stanowi zapewnienie osobom pozostającym bez zatrudnienia jak i poszukującym pracy całościowej i łatwo dostępnej informacji o usługach rynku pracy na poziomie regionalnym oraz powiatowym. Informacja ta zgromadzona i udostępniona będzie w formie ogólnodostępnego, regionalnego portalu internetowego zamieszczonego pod adresem www.praca-podkarpackie.pl. (Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż w momencie powstawania niniejszego raportu Podkarpacki Portal Pracy stanowił już gotowe narzędzie, uruchomione i powszechnie dostępne od połowy kwietnia 2009 r.)

Całość projektu składa się z czterech głównych etapów, a bieżący raport jest efektem prac podjętych w ramach etapu II: diagnostyczno-analitycznego.

Etapy i główne zadania	Termin realizacji
Etap I – przygotowawczy	sierpień – listopad 2008 r.
Etap II – diagnostyczno – analityczny	wrzesień 2008 – kwiecień 2009
Etap III – budowa powiatowych systemów informacji o usługach i instrumentach rynku pracy	kwiecień – sierpień 2009
Etap IV – uruchomienie, upowszechnienie i promocja Podkarpackiego Portalu Pracy	kwiecień 2009 – luty 2010

Cel powstania i charakter raportu

Celem powstania raportu jest **diagnoza sytuacji instytucji rynku pracy powiatu strzyżowskiego w kontekście społeczno-gospodarczej specyfiki powiatu**, w tym w szczególności lokalnego rynku pracy. W ramach prac związanych z prowadzeniem badań w poszczególnych powiatach Podkarpacia, starano się również określić (w drodze indywidualnych wywiadów) jak powinien zostać skonstruowany Podkarpacki Portal Pracy, aby był narzędziem przydatnym i użytecznym dla podkarpackich instytucji rynku pracy.

Do opracowania wszystkich raportów dla 21 podkarpackich powiatów¹ posłużyły informacje, których pozyskanie opierało się o wykorzystanie czterech podstawowych sposobów gromadzenia danych, do których należały:

- analiza źródeł zastanych (w tym m.in. informacji pochodzących z Banku Danych Regionalnych GUS, Urzędu Statystycznego w Rzeszowie, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie oraz zasobów internetowych, w tym stron internetowych Starostw Powiatowych, Powiatowych Urzędów Pracy, Urzędów Miast i Gmin oraz poszczególnych instytucji rynku pracy)²;
- indywidualne wywiady pogłębione (IDI) przeprowadzone z 42 lokalnymi ekspertami rynku pracy – po dwa wywiady w powiecie³;
- indywidualne wywiady pogłębione (IDI) przeprowadzone z 85 przedstawicielami podkarpackich instytucji rynku pracy⁴;
- kontakt e-mailowy/telefoniczny z instytucjami rynku pracy w celu uzyskania informacji o działalności instytucji, niedostępnej w zasobach internetowych.

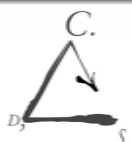
Podobny, choć mniej skoncentrowany na instytucjach rynku pracy, system gromadzenia danych zastosowano również w jednym ze zrealizowanych przez Centrum Doradztwa Strategicznego projektów pn. „Indeks Gotowości Rynkowej”. Jednym z czterech elementów tego projektu były badania podkarpackich instytucji rynku pracy, które uzupełniały obraz uzyskany na podstawie badań trzech obszarów: uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, pracodawców (w tym analizy ofert pracy) oraz ponadgimnazjalnych szkół zawodowych. W związku z tym, że głównym obiektem zainteresowania we wspomnianym

¹ Doświadczenie Centrum Doradztwa Strategicznego pokazały, iż sensownym jest zastosowanie podejścia, w którym powiaty grodzkie, pomimo tego że administracyjnie stanowią odrębne jednostki, analizowane są łącznie z okalającymi je powiatami ziemskimi. Tylko bowiem w takim, komplementarnym ujęciu, uwidacznia się specyfika badanego obszaru, a potraktowanie wspomnianych powiatów ziemskich jako autonomiczne i niezależne od miejskiego centrum jednostki, byłoby zbyt dużym uproszczeniem ich skomplikowanej sytuacji i mogłoby przełożyć się w efekcie na nieodpowiadające rzeczywistości wyniki i wnioski.

² Szczegółowy wykaz wykorzystanych źródeł znajduje się w Spisie źródeł zamieszczonym na końcu niniejszego Raportu.

³ Wywiady te przeprowadzane były w okresie październik - listopad 2008 roku, zanim kryzys dotknął bezpośrednio polski rynek i gospodarkę. W związku z tym obraz poszczególnych powiatów mógł ulec od tego czasu pewnym zmianom.

⁴ Wywiady te przeprowadzane były od grudnia 2008 roku do marca 2009 roku, czyli w okresie, w którym kryzys gospodarczy pojawił się w Polsce. Rynki powiatów bardziej wrażliwe na kryzys ulegały wówczas intensywnym zmianom, informacje zatem pochodzące z wywiadów mogą dotyczyć specyficznego momentu w rozwoju lokalnego rynku.

projekcie były szanse na pracę absolwentów podkarpackich ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, analiza instytucji rynku pracy koncentrowała się w dużej mierze na działaniach skierowanych do młodych ludzi.

Niniejszy raport ujmuje sytuację instytucji rynku pracy w szerszym zakresie działalności oraz zakorzenia ją w specyficznej sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu. Informacja uzyskiwana od przedstawicieli instytucji rynku pracy jest również głębsza, bowiem oprócz wywiadów z lokalnymi ekspertami przeprowadzono również rozmowy z przedstawicielami instytucji rynku pracy, pozyskując także bardziej dogłębną, jakościową informację w bezpośrednim kontakcie mailowym i telefonicznym.

Podstawowa różnica pomiędzy analizami przeprowadzonymi w ramach tych dwóch projektów („Podkarpacki Portal Pracy” oraz „Indeks Gotowości Rynkowej”) tkwi jednakże w celu w jakim one powstały. Raport z badań instytucji rynku pracy przeprowadzonych w ramach projektu „Indeks Gotowości Rynkowej” dotyczył wszystkich 21 powiatów Podkarpacia⁵ razem, zawierał ilościowe ujęcie najważniejszych wymiarów analizy sytuacji instytucji rynku pracy, spięte w syntetyczny wskaźnik tzw. wskaźnik PIRP (wskaźnik potencjału instytucji rynku pracy) Jego celem głównym było zatem sprowadzenie zgromadzonych informacji do formy umożliwiającej porównanie poszczególnych powiatów na podstawie wystandaryzowanych kryteriów i niejako porangowanie ich według wpływu na sytuację absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych.

Niniejszy raport nastawiony jest natomiast na jakościową diagnozę oraz opis sytuacji instytucji rynku pracy i w przeciwieństwie do wspomnianych wyżej badań, celem nie jest tu standaryzacja i dokonywanie porównań między powiatami, a uchwycenie specyfiki powiatu i funkcjonujących w nim instytucji rynku pracy oraz wyróżników lokalnego rynku pracy i warunków w jakich instytucje te prowadzą swoją działalność.

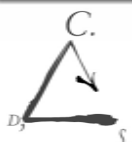
Wszystkie 21 raportów umieszczonych zostało na Podkarpackim Portalu Pracy, a zdobyte tą drogą informacje w dużym stopniu ukierunkowały proces tworzenia Portalu.

Struktura raportu

Raport składa się z dwóch głównych części: diagnozy ogólnej sytuacji rynku pracy w powiecie oraz opisu specyfiki funkcjonujących w nim instytucji rynku pracy. Obie te części składają się z rozdziałów bazujących na zróżnicowanych źródłach danych i ukazujących poszczególne aspekty zaobserwowanej sytuacji.

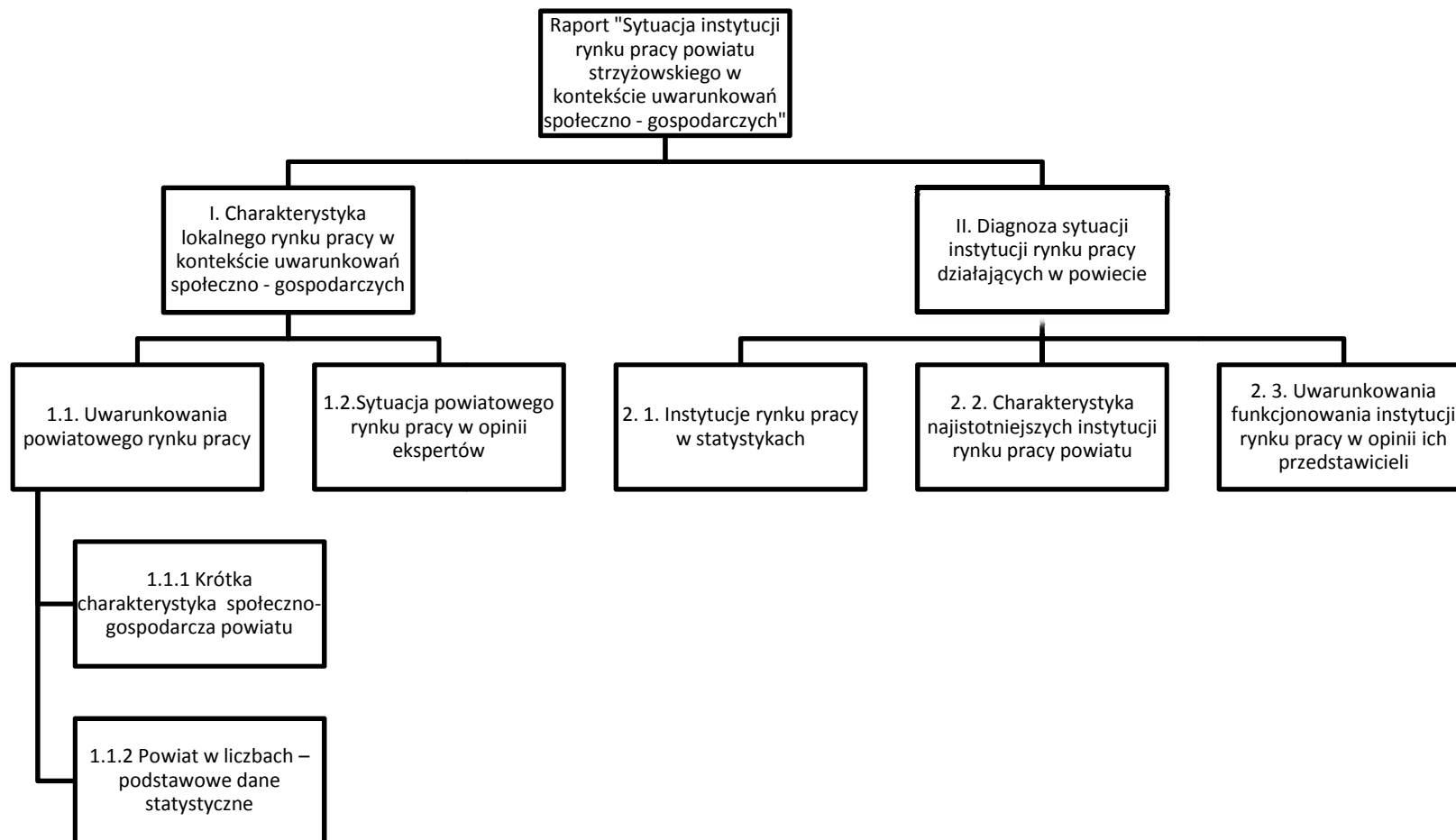
Szczegółową strukturę raportu prezentuje poniższy schemat.

⁵Liczba 21 powiatów dotyczy powiatów ziemskich, traktowanych łącznie z nakładającymi się na nie powiatami grodzkimi zgodnie z uzasadnieniem zawartym w przypisie nr 1.

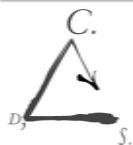

Schemat 1. Struktura raportu.

Źródło: Opracowanie własne.

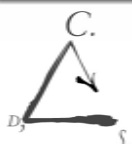

Poniżej wskazano kształt poszczególnych rozdziałów wchodzących w skład raportu.

Pierwsza część raportu pn. **Charakterystyka lokalnego rynku pracy w kontekście uwarunkowań społeczno – gospodarczych** prezentuje rozbudowany obraz powiatu wyłaniający się zarówno z podstawowych statystyk stanowiących wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru jaki i opinii ekspertów na temat sytuacji powiatowego rynku pracy. W przypadku rozdziału *1.1. Uwarunkowania powiatowego rynku pracy* główne źródło danych stanowi Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego, publikacje Głównego Urzędu Statystycznego, analizy przeprowadzone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie oraz strategiczne dokumenty rozwoju poszczególnych powiatów. Treści zawarte w tym rozdziale prezentują: dane fizyczne (m.in. umiejscowienie, powierzchnia), dane demograficzne (m.in. liczba ludności, gęstość zaludnienia, współczynnik feminizacji, przyrost naturalny, saldo migracji, struktura wieku mieszkańców), dane społeczne (m.in. struktura wykształcenia mieszkańców, aktywność obywatelska) oraz dane gospodarcze (m.in. struktura zatrudnienia, struktura podmiotów gospodarki narodowej, najważniejsi pracodawcy powiatu, stopa bezrobocia, struktura osób bezrobotnych ze względu na wiek, płeć, wykształcenie, długość czasu pozostawania bez pracy) itp. Dane statystyczne stanowią jednakże w tej części jedynie bazę do stworzenia swoistego skróconego profilu powiatu, który zawarty został w podrozdziale *1.1.1. Krótka charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu*. W celu stworzenia możliwości szybkiego zestawienia profili poszczególnych powiatów, najważniejsze dane statystyczne ujęto w formie tabeli pełniącej rolę „metryczki” powiatu. Stanowi ona część 1.1.2 niniejszego raportu pn. *Powiat w liczbach – podstawowe dane statystyczne*.

Z kolei rozdział *1.2. Sytuacja powiatowego rynku pracy w opinii ekspertów* zawiera podsumowanie wywiadów pogłębionych przeprowadzonych z lokalnymi przedstawicielami rynku pracy i ma na celu uzupełnienie obrazu powiatu wyłaniającego się z danych statystycznych o opinie osób posiadających wiedzę ekspercką, zakorzenionych w lokalnym rynku, co pozwoliło uzyskać dostęp do informacji wykraczającej poza możliwości ujęcia statystycznego. Zrealizowane w tym celu wywiady obejmowały pięć głównych grup zagadnień takich jak:

- powiatowy rynek i gospodarka lokalna (aktualna sytuacja, punkty zwrotne i zmiany zachodzące na przestrzeni lat, silne i słabe strony, bariery rozwoju, wyróżniki powiatu, dominujące branże);
- potencjał zatrudnienia i poziom przedsiębiorczości mieszkańców (trendy w strukturze zatrudnienia, rola migracji zarobkowych, występowanie szarej strefy i in.);
- bezrobocie (grupy osób w najtrudniejszej sytuacji na lokalnym rynku pracy, typy kierowanych do nich działań, poziom motywacji osób pozostających bez pracy);
- kluczowe instytucje rynku pracy i doświadczenia współpracy (wskazanie instytucji najbardziej dostrzegalnych na powiatowym rynku, ich rola i pełnione funkcje,

współpraca międzyinstytucjonalna w powiecie – doświadczenia i domeny podejmowania wspólnych działań);

- oferta usług rynku pracy w powiecie (trwałość rezultatów poszczególnych usług i instrumentów, identyfikacja braków w dostępnej ofercie, rola funduszy europejskich w działalności instytucji, adekwatność oferty w stosunku do potrzeb).

Druga część niniejszego raportu pn. Diagnoza sytuacji instytucji rynku pracy działających w powiecie koncentruje się na opisie sytuacji i działalności powiatowych instytucji rynku pracy. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na przyjętą w niniejszym opracowaniu definicję instytucji rynku pracy. Podstawowe kryterium rozumienia instytucji rynku pracy stanowi definicja przyjęta w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁶. Ponadto, do listy instytucji szkoleniowych (ujętych w ogólnopolskim Rejestrze Instytucji Szkoleniowych) dodano Zakłady Doskonalenia Zawodowego (Ośrodki Kształcenia Zawodowego), Centra Kształcenia Praktycznego, Centra Kształcenia Ustawicznego oraz Cechy Rzemiosł Różnych, które wprawdzie w zestawieniu tym nie figurowały, ale są niezwykle istotne dla powiatowych rynków szkoleń i pełnią w tym zakresie rolę właściwą dla instytucji rynku pracy.

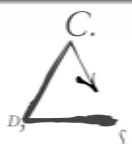
Zakres instytucji rynku pracy poszerzono również o instytucje i organizacje pozarządowe wpływające na rynek pracy, a nie figurujące w poszczególnych wykazach, a także Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, ze względu na zakres prowadzonej działalności oraz kontakt z osobami dotkniętymi problemem bezrobocia, do których przede wszystkim adresowany jest tworzony Portal. Ponadto, instytucje te w dobie funduszy europejskich często realizują projekty wykraczające poza ustawową działalność, przez co w rosnącym stopniu wpływają na lokalne rynki pracy.

Rozdział 2.1. *Instytucje rynku pracy w statystykach* stanowi wstępny, ogólny ogląd liczby i rodzajów występujących w powiecie instytucji. Poszczególne powszechnie dostępne zestawienia/rejestry instytucji zweryfikowano w oparciu o wiedzę lokalnych ekspertów, którzy wskazywali najaktywniejsze w powiecie organizacje oraz poprzez kontakt bezpośredni z poszczególnymi organizacjami.

Ze wskazanymi przez ekspertów najaktywniejszymi instytucjami rynku pracy nawiązano bezpośredni kontakt mailowy w celu uzyskania informacji dotyczących podejmowanej przez nie działalności. Uzyskane w ten sposób dane, rozbudowane o informacje pochodzące ze źródeł internetowych oraz wywiadów z przedstawicielami instytucji, posłużyły do stworzenia charakterystyki kluczowych w powiecie instytucji rynku pracy zawartej w rozdziale 2.2.

Z kolei ostatni rozdział raportu (rozdział 2.3.), dotyczący uwarunkowań funkcjonowania instytucji rynku pracy w powiecie, jest bezpośrednim efektem wywiadów przeprowadzonych

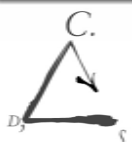
⁶ Dz.U. 2004 Nr 99 poz. 1001. Do instytucji rynku pracy zgodnie z artykułem 6 ustawy zalicza się: 1) publiczne służby zatrudnienia; 2) Ochotnicze Hufce Pracy; 3) agencje zatrudnienia; 4) instytucje szkoleniowe; 5) instytucje dialogu społecznego; 6) instytucje partnerstwa lokalnego.

z przedstawicielami instytucji rynku pracy województwa podkarpackiego. Ukazuje on działalność instytucji w kontekście wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań ich funkcjonowania. Wywiady te obejmowały następujące zagadnienia:

- zakres działalności instytucji (podstawowy obszar działalności, grupa odbiorców usług proponowanych przez instytucję, przemiany zachodzące w działalności instytucji na przestrzeni lat, realizowane przedsięwzięcia nowatorskie);
- wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania działalności (identyfikacja problemów w sferze zasobów, dostępność informacji nt. powiatowego rynku pracy, planowanie działań, czynniki sprzyjające i hamujące rozwój instytucji, główne źródła finansowania działalności, występowanie zjawiska konkurencji);
- współpraca międzyinstytucjonalna (w instytucji objętej wywiadem oraz obserwowalna w powiecie, idealny model współpracy);
- oczekiwania względem Podkarpackiego Portalu Pracy (najbardziej użyteczne funkcje, dodatkowe elementy jakie mogłyby być przydatne w pracy instytucji).

I. CHARAKTERYSTYKA LOKALNEGO RYNKU PRACY W KONTEKŚCIE UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO - GOSPODARCZYCH

1.1. Uwarunkowania powiatowego rynku pracy

1.1.1 Krótka charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu

Powiat strzyżowski znajduje się w środkowo-zachodniej części województwa podkarpackiego. Sąsiaduje od zachodu z powiatami jasielskim i dębickim, od północy z ropczycko-sędziszowskim i rzeszowskim, od południa natomiast z brzozowskim i krośnieńskim. W obecnych granicach powiat strzyżowski ustanowiony został w wyniku reformy administracyjnej w 1999 roku, niemniej jednak był miastem powiatowym już wcześniej: od 1954 roku, a także okresowo w XIX wieku⁷. Powiat strzyżowski o powierzchni 504 km² jest obecnie drugim w kolejności najmniejszym powiatem ziemskim w województwie podkarpackim⁸, mniejszy od niego jest tylko powiat łańcucki (452 km²).

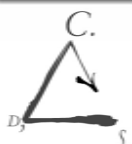
Mapa 1. Powiat strzyżowski na tle województwa podkarpackiego.

Źródło: Opracowanie własne.

⁷ http://www.strzyzow.com.pl/index.php?page=o_powiecie/historia

⁸ Powiaty 2007, GUS, stan na 31.12.2006.

Pod względem zaludnienia powiat strzyżowski plasuje się na 6 miejscu wśród najmniej ludnych powiatów Podkarpacia. Przy takiej jednak powierzchni liczba mieszkańców równa 61 924 skutkuje gęstością zaludnienia na poziomie 123 os./km², co stanowi wynik wyższy niż średnia wojewódzka (118 os./km²). Ponadto, przyrost naturalny jest w powiecie dodatni, chociaż nie bardzo wysoki. W 2007 roku⁹ na 1000 mieszkańców wyniósł on 1, w pierwszym półroczu 2008 roku¹⁰ było to natomiast 0,1. Wzrost liczby ludności w wyniku przewyższającej zgony liczby urodzeń niwelowany jest w pewnym stopniu przez ujemne saldo migracji, które w roku 2007 wyniosło -0,5 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, natomiast w I półroczu 2008 roku było to -3,97. Dość niekorzystna jest także w powiecie strzyżowskim struktura wieku mieszkańców ze względu na ekonomiczne grupy wiekowe. Chociaż w większości powiatów ta struktura jest podobna, to warto zwrócić uwagę, że odsetek mieszkańców powiatu strzyżowskiego w wieku produkcyjnym jest niższy niż w województwie ogółem i wynosi 61,1% (województwo: 63,08%). Co więcej, wskaźnik obciążenia demograficznego mierzony liczbą osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi w tym powiecie 26,78 i jest znacznie wyższy niż średnia wojewódzka (24,2). Analogicznie liczony współczynnik ukazujący ilość osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 63,6 i plasuje powiat strzyżowski pośród trzech powiatów ziemskich o najwyższym obciążeniu demograficznym za powiatami: przeworskim (63,7), brzozowskim (64,3) oraz na równi z łańcuckim (63,6). Niezbyt korzystna jest również w powiecie struktura wykształcenia¹¹. Wyższy niż w województwie jest odsetek osób z wykształceniem podstawowym lub niższym (41,6% do 36% w województwie) oraz zasadniczym zawodowym (26,8% do 23,76%), niższy natomiast odsetek osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (15,2% do 20,3% w województwie), a także odsetek osób z wykształceniem wyższym (5,6% w stosunku do 8,5%).

Tabela 1. Struktura wykształcenia mieszkańców powiatu strzyżowskiego.

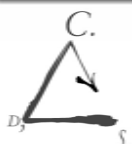
	wyższe	policealne	średnie			zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	nieustalone
			razem	zawodowe	ogólnokształcące				
Powiat strzyżowski	5,66%	3,10%	22,50%	7,28%	15,22%	26,81%	36,17%	5,39%	0,36%
Województwo podkarpackie	8,46%	3,09%	27,56%	7,27%	20,29%	23,76%	31,99%	3,94%	1,21%

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002.

⁹ Biuletyn statystyczny I kwartał 2008 roku, stan na 31.12.2007 r., GUS.

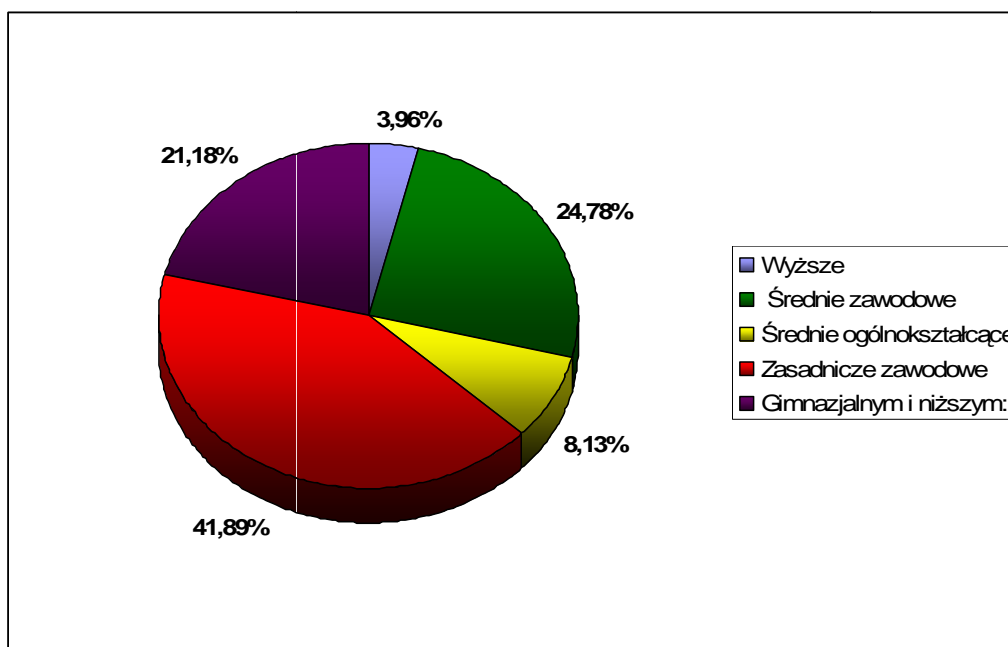
¹⁰ Biuletyn statystyczny II kwartał 2008 roku, stan na 31.03.2008 r., GUS.

¹¹ Narodowy Spis Powszechny 2002 rok.

Ciekawych wniosków dostarcza także porównanie struktury wykształcenia mieszkańców powiatu ze strukturą wykształcenia osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzyżowie w czerwcu 2008 roku.

Wykres 1. Struktura wykształcenia bezrobotnych w powiecie strzyżowskim.

Źródło: Analiza sytuacji bezrobotnych w województwie Podkarpackim w I półroczu 2008 roku, WUP.

Zestawienie Wykresu 1 z Tabelą 1 ukazują, że mimo iż osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowią w powiecie 26,8%, to wśród osób bezrobotnych odsetek osób o takim wykształceniu wynosi prawie 42%. Podobna sytuacja jest w przypadku osób z wykształceniem średnim zawodowym – wśród mieszkańców stanowią oni 7,3%, wśród osób bezrobotnych aż 25%. Dużo lepiej „wchłaniane” przez rynek pracy są w powiecie strzyżowskim osoby o wykształceniu wyższym (5,7% w powiecie do niecałych 4% wśród bezrobotnych) oraz średnim ogólnokształcącym (15,2% wśród mieszkańców do 8,1% pośród bezrobotnych). Przewaga w ogólnej liczbie bezrobotnych grupy osób o wykształceniu zasadniczym zawodowym jest w powiecie strzyżowskim najwyższa w całym województwie podkarpackim. Ponadto, wśród 4996 osób bezrobotnych, które zarejestrowane były w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzyżowie w czerwcu 2008 roku¹², można dostrzec inne tendencje:

- 88,5% stanowią mieszkańcy terenów wiejskich;
- 16% to osoby z prawem do zasiłku;
- 56,7% to kobiety, co jest wynikiem niższym niż średnia wojewódzka (58,7%);
- 52,3% osób bezrobotnych jest pomiędzy 18 a 34 rokiem życia, w tym 33% wszystkich zarejestrowanych w powiecie bezrobotnych to osoby między 25 do 34 rokiem życia;

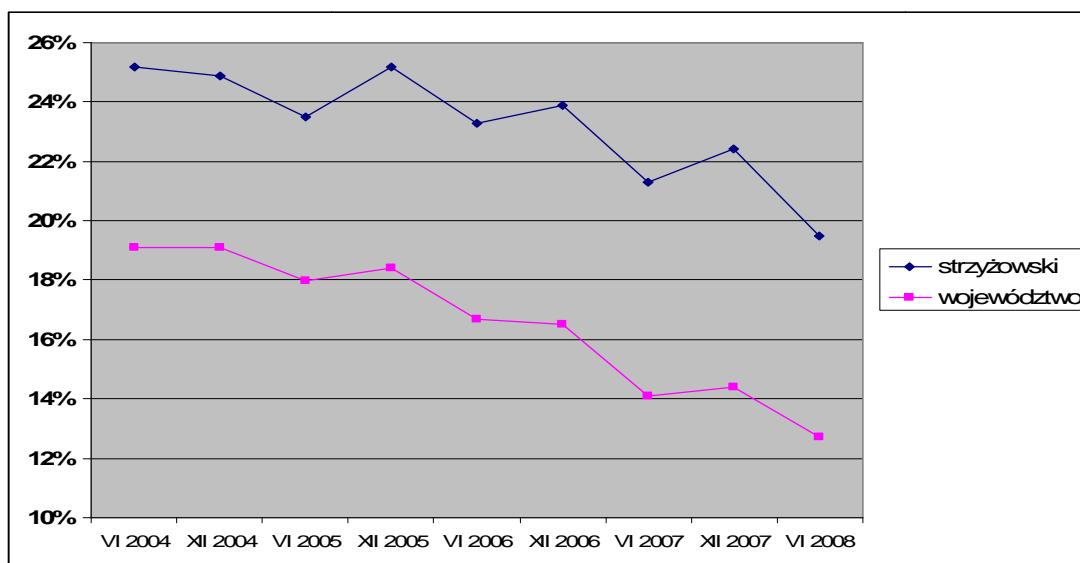
¹² Analiza sytuacji bezrobotnych w województwie Podkarpackim w I półroczu 2008 roku, WUP Rzeszów.

- ponad 45% osób bezrobotnych pozostaje bez pracy 2 lata lub dłużej co stanowi wynik aż o 10 punktów procentowych wyższy niż średnia wojewódzka.

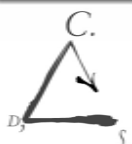
Niezwykle wysoka jest w powiecie strzyżowskim stopa bezrobocia, która w czerwcu 2008 roku wyniosła 19,9% czyli ponad 7% więcej niż ogółem w województwie. Chociaż stopa bezrobocia w powiecie strzyżowskim jest systematycznie ok. 6% wyższa niż w województwie ogółem, to na kolejnym wykresie widać, że jej systematyczny spadek jest zbliżony do tego obserwowanego w województwie.

Wykres 2 Dynamika stopy bezrobocia w powiecie strzyżowskim i województwie podkarpackim w latach 2004 – 2008.

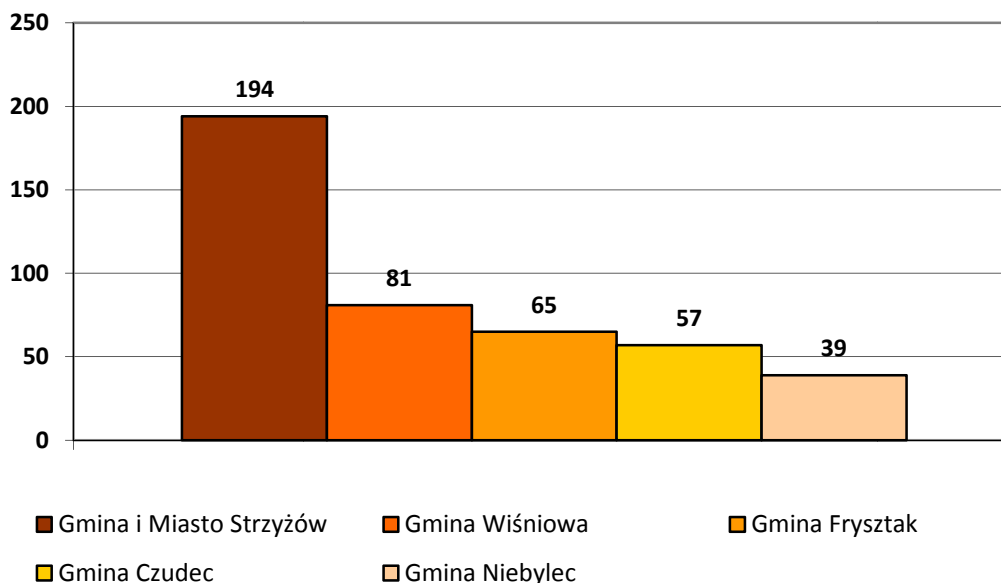
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Strzyżowie.

Ponieważ jednak stopa bezrobocia w powiecie wciąż utrzymuje się na poziomie znacznie wyższym niż w województwie, a prawie połowa osób bezrobotnych dotknięta jest bezrobociem długotrwałym, ważne staje się przeanalizowanie popularności stosowania poszczególnych form wsparcia udzielanego bezrobotnym. Według danych WUP Rzeszów, najpopularniejsze w I półroczu 2008 roku w powiecie strzyżowskim było przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, które podjęło 35% bezrobotnych objętych wsparciem. Analogicznie 31% podjęło staż, 13,35% oddelegowano natomiast na szkolenia. Jest to o tyle dobra sytuacja, że w większości Powiatowych Urzędów Pracy w województwie zdecydowanie dominują szkolenia i staże. Trudno jednak określić czy tak popularne w powiecie strzyżowskim przygotowanie zawodowe w miejscu pracy dotyczyło najtrudniejszej grupy osób – długotrwale bezrobotnych. Niemniej jednak warto spojrzeć w jaki sposób rozkłada się tworzenie miejsc przygotowania zawodowego w poszczególnych gminach powiatu. Zamieszczony niżej wykres pokazuje, że pod tym względem zdecydowanie dominuje gmina i miasto Strzyżów, gdzie w okresie styczeń-październik 2008 r. utworzono aż 194 miejsca przygotowania zawodowego. Na drugim miejscu plasuje się gmina Wiśniowa, jednak liczba utworzonych tam miejsc jest ponad dwukrotnie niższa.

Wykres 3. Liczba miejsc przygotowania zawodowego utworzonych w gminach powiatu strzyżowskiego w okresie styczeń–październik 2008 r.

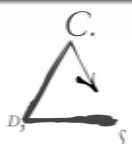

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Strzyżowie.

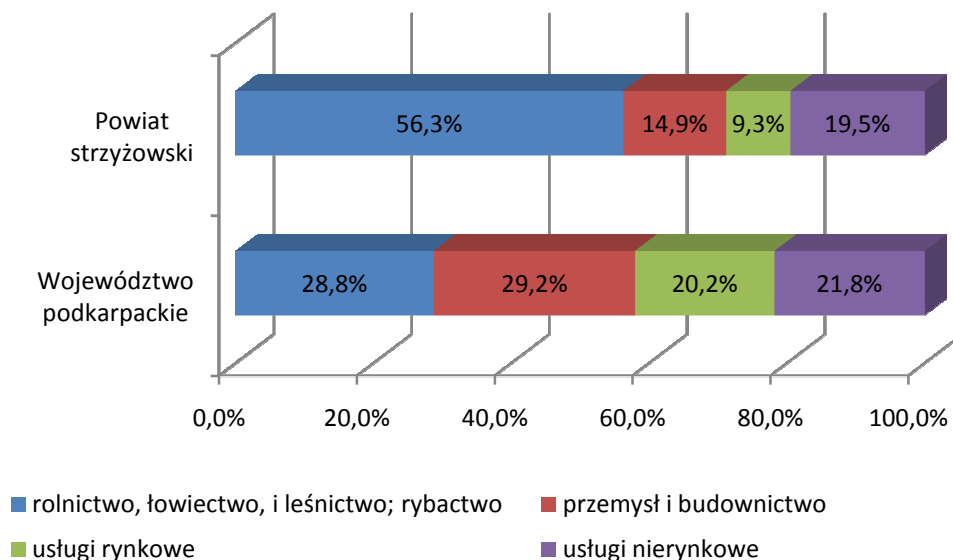
Warto ponadto spojrzeć na jakie rodzaje zawodów było najwyższe zapotrzebowanie w powiecie strzyżowskim w I półroczu 2008 roku. Otóż do zawodów najbardziej deficytowych należały¹³:

- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach;
- pracownicy obsługi biurowej;
- pracownicy pozostałych specjalności w grupie techników i innego średniego personelu.

¹³ Ranking zawodów nadwyżkowych i deficytowych w powiecie strzyżowskim w I półroczu 2008 roku.

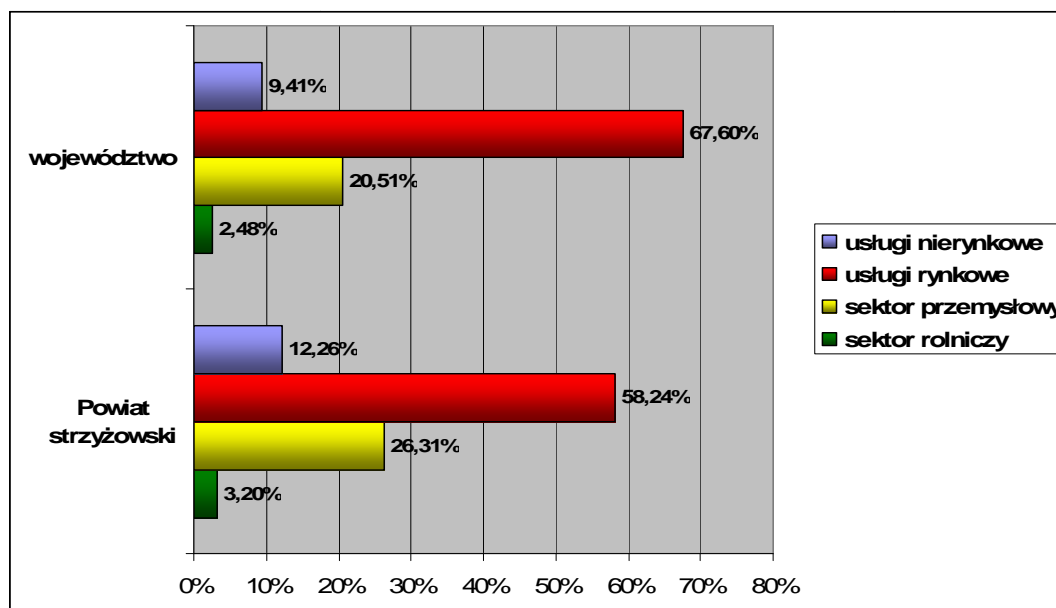
Wykres 4 Struktura zatrudnienia w powiecie strzyżowskim według sektorów gospodarki (stan na 31.XII.2006 r.).

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS.

Dokładniejszego obrazu rynku pracy dostarcza analiza struktury zatrudnienia ze względu na sektory gospodarki. Jak widać na powyższym wykresie w powiecie strzyżowskim sektor usług rynkowych po względem zatrudnienia jest słabszy niż w województwie ogółem, podobnie jak sektor przemysłowy. Zdecydowanie dominuje w powiecie zatrudnienie w rolnictwie, gdzie znajduje się aż 56,3% wszystkich miejsc pracy.

Wykres 5 Podmioty gospodarki narodowej w powiecie strzyżowskim według sektorów gospodarki (stan na 31.XII.2006 r.).

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS.

Jak obrazuje powyższy wykres struktura podmiotów gospodarczych działających w powiecie wg sektorów gospodarki zbliżona jest do tej obserwowanej w województwie ogółem, niemniej jednak przewaga sektora usług rynkowych jest o ok. 9% mniejsza niż w województwie. Nieco więcej jest podmiotów działających w sektorze przemysłowym oraz usług nierynkowych. Ponadto, zestawienie Wykresów 4 i 5 ukazuje typową w województwie tendencję, w której dominujący pod względem liczby działających podmiotów gospodarki narodowej, sektor usług rynkowych, ma nieduży potencjał zatrudnienia.

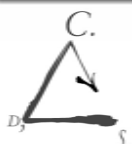
Pewną słabością powiatowego rynku pracy może być niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców. Zjawisko to potwierdza w pewnym stopniu jeden z najniższych w województwie wskaźników aktywności gospodarczej mieszkańców, mierzony liczbą prywatnych podmiotów gospodarki narodowej przypadających na 1000 mieszkańców. W powiecie strzyżowskim w 2007 r. wyniósł on zaledwie 44,76 i w skali regionu jest wyższy jedynie od wartości obserwowanych w powiatach: przeworskim (44,5) oraz lubaczowskim (43,89)¹⁴.

1.1.2 Powiat w liczbach – podstawowe dane statystyczne

Nazwa powiatu	Strzyżowski
Nazwy gmin wchodzących w skład powiatu	<ul style="list-style-type: none"> – Czudec (gm. wiejska) – Frysztak (gm. wiejska) – Niebylec (gm. wiejska) – Strzyżów (gm. miejsko-wiejska) – Wiśniowa (gm. wiejska)
Powierzchnia powiatu	504 km ²
Liczba ludności	61924
Współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn)	102
Gęstość zaludnienia	123 osób/km ²
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	1,0
Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym)	63,6
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-0,5
Wskaźnik aktywności obywatelskiej (liczba organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców)	0,05
Wskaźnik Potencjału Instytucji Rynku Pracy ¹⁵	1,68
Wskaźnik aktywności gospodarczej	44,76

¹⁴ Bank Danych Regionalnych GUS.

¹⁵ Wskaźnik stworzony w ramach projektu „Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego”. Opis metodologii konstrukcji wskaźnika znajduje się w „Raporcie z badań instytucji rynku pracy w województwie podkarpackim” powstałym w ramach ww. projektu i dostępnym pod adresem www.cds.krakow.pl oraz www.praca-podkarpackie.pl.

(liczba zarejestrowanych w systemie REGON prywatnych podmiotów gospodarczych przypadająca na 1000 mieszkańców)	
Stopa bezrobocia	19,9%
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	4996
Udział kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych	56,67%
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych	84,03%
Odsetek osób bezrobotnych do 34 roku życia	52,27%
Odsetek osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia	4,68%
Średnie wynagrodzenie brutto	2050,88 zł.
Pracujący mieszkańcy powiatu według sektorów zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> – sektor rolniczy: 56,3% – sektor przemysłowy: 14,9% – sektor usług rynkowych: 9,3% – sektor usług nierynkowych: 19,5%
Trzej najwięksi pracodawcy powiatu	<ul style="list-style-type: none"> – Spółdzielnia Asprod. – Cukiernia Spółdzielcza "Roksana". – "Drogbud" Podkarpacki Holding Budowy Dróg Sp. z o.o.

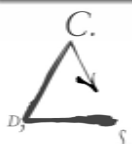
Źródła: „Powiaty 2007”, GUS; Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego I kwartał; Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego II kwartał; Analiza sytuacji bezrobotnych w województwie podkarpackim w I półroczu 2008 roku, WUP Rzeszów; „Raport z badań instytucji rynku pracy w województwie podkarpackim”, baza Organizacji Pożytku Publicznego dostępna na stronie www.ngo.pl.
Przytoczone dane prezentują stan na 31.12.2007r., z wyjątkiem liczby organizacji pożytku publicznego (stan na 24.02.2009r.), liczby podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2006r.), danych WUP Rzeszów dotyczących bezrobocia (stan na 30.06.2008r.)

1.2. Sytuacja powiatowego rynku pracy w opinii ekspertów

Strzyżowski rynek pracy wyróżnia się na tle całego regionu przede wszystkim wysoką stopą bezrobocia oraz stosunkowo małą liczbą prywatnych firm. Po 1989 roku zlikwidowano istniejące w powiecie duże zakłady pracy, co wywołało zarówno znaczący wzrost liczby osób pozostających bez pracy, jak i rozdrobnienie istniejącego zatrudnienia. Przełomowy były także lata 1999/2000 kiedy to „przedsiębiorstwa państwowe albo upadały, albo zmieniały właściciela”.

Jeśli chodzi o stopę bezrobocia jej przełomowy spadek obserwowalny był w roku 2004 kiedy to Polska wstąpiła do Unii Europejskiej. „Na pewno punktem zwrotnym było otwarcie granic i większy dostęp do zagranicznych rynków pracy.” Mimo jednak relatywnie wysokich odpływów siły roboczej z powiatu, stopa bezrobocia zawsze utrzymywała się na poziomie znacznie wyższym niż średnia wojewódzka i krajowa.

Większość obecnie działających w powiecie firm to drobne, 2-3 osobowe przedsiębiorstwa, głównie rodzinne. Natomiast to, co w kontekście potencjału gospodarczego powiatu jest, zdaniem ekspertów, bardzo niepokojące to fakt, iż „liczba podmiotów gospodarki stopniowo

maleje, a powodem tego są coraz wyższe koszty pracy". W efekcie „rynek pracy powiatu strzyżowskiego kurczy się”, zmniejsza się przede wszystkim lokalny potencjał zatrudnienia.

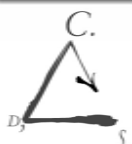
Zapytani o słabości powiatu strzyżowskiego eksperci wskazali przede wszystkim słabo rozbudowaną, często złej jakości infrastrukturę, brak wolnych terenów pod lokalizację nowych, strategicznych inwestycji oraz brak większych firm produkcyjnych. Dodatkowym, wskazanym przez jednego z rozmówców, minusem powiatowego rynku pracy jest brak współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi. Według eksperta „organizacje pozarządowe są niedoceniane przez instytucje miejsko-gminne”. Z kolei atutem, który stanowić może potencjał możliwy do wykorzystania na rzecz lokalnego rozwoju jest większe zainteresowanie mieszkańców działalnością agroturystyczną. Jak podkreślają nasi rozmówcy „powiat strzyżowski nazywany jest czasem przednóżkiem Bieszczad”, przy czym ogromną barierę stanowi w tym obszarze „brak dróg dojazdowych, terenów dozbrojonych”, które według jednego z ekspertów stanowią „najważniejszy warunek, by powstały tu nowe inwestycje”.

Na tle powiatów ościennych sytuacja strzyżowskiego rynku pracy nie prezentuje się najlepiej. Zbliżona jest ona jedynie do tej obserwowanej w powiecie brzozowskim, podczas gdy w powiecie ropczycko – sędziszowskim jest ona zdecydowanie korzystniejsza. Zdaniem ekspertów powiat ten, w odróżnieniu od strzyżowskiego i brzozowskiego, „był znacznie lepiej doinwestowany dzięki działającej tam Cukrowni, co warunkowało jego szybszy rozwój”. Jeśli chodzi z kolei o powiat rzeszowski to jego sytuacja w dużym stopniu determinowana jest bliskością miasta wojewódzkiego, natomiast powiaty jasielski i krośnieński posiadają na swoim terenie mniejsze, ale istotne centra miejskie i odznaczają się sporo niższą niż w powiecie strzyżowskim stopą bezrobocia.

Pewnym rozwiązaniem problemu wysokiej stopy bezrobocia mogłoby być samozatrudnienie. Niemniej jednak, jak donoszą eksperci „Jest część osób, które chcą zakładać własne działalności gospodarcze, ale w momencie, kiedy zetkną się z trudnościami - chociażby z zawiłymi przepisami, wysokimi kosztami zatrudnienia, niskim dochodem z przedsięwzięcia - tracą zapal i rezygnują. Takie osoby często wolą wrócić na zasiłek”.

Wśród pracowników, którzy poszukiwani są w powiecie strzyżowskim dominują: księgowi, robotnicy gospodarczy i budowlani, doradcy podatkowi oraz handlowcy. Deficytową umiejętnością jest także obsługa obrabiarek sterowanych numerycznie. W nadmiarze są natomiast reprezentowani w powiecie przede wszystkim technicy żywienia i gospodarstwa domowego, stolarze oraz krawcy.

Jak oceniają eksperci „migracja zarobkowa jest zjawiskiem powszechnym na naszym terenie. Zdecydowanie więcej osób wyjeżdża z powiatu niż do niego przyjeżdża”. Grupą zawodową dominującą w tym zakresie są, jak w przypadku większości powiatów, robotnicy budowlani, a pośród kierunków wyjazdów zagranicznych przodują Anglia, Niemcy oraz Francja, sezonowo także Włochy (do różnego rodzaju zbiorów). Ten duży odpływ pracowników powoduje przekształcanie charakteru lokalnego rynku pracy. Jak donosi jeden z rozmówców „otwarcie

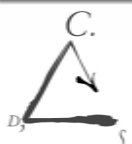
granic spowodowało, że zawody, których reprezentantów było za dużo na rynku w danym momencie, w krótkim okresie czasu stały się zawodem deficytowym, czego przykładem są pielęgniarki.”

Przyglądając się zagadnieniu szarej strefy eksperci wskazują, że z przeprowadzonych kontroli legalności zatrudnienia wynika, iż *„zjawisko to występuje głównie wśród cudzoziemców, którzy na terenie powiatu pracują za dużo mniejsze niż mieszkańcy pieniądze”*.

Wśród osób bezrobotnych dominują osoby bez kwalifikacji, ale o zróżnicowanym poziomie motywacji do podjęcia pracy. Największe wsparcie kierowane jest jednak do tych odznaczających się wysoką motywacją i są to najczęściej różnego typu *„szkolenia podnoszące kwalifikacje, bądź uczące zawodu (kurs kosmetyczny, kurs spawacza), ale także innego typu kursy kierowane do ludzi młodych, którzy dopiero wkraczają na rynek pracy”*. Jak określił sytuację w tym zakresie jeden z ekspertów *„o ile kwalifikacje można zdobyć i są w tym kierunku podejmowane działania takie jak organizacja szkoleń czy staży, to motywację do pracy osłabiają niestety bardzo niskie zarobki”*.

Według ekspertów w powiecie strzyżowskim grupę znajdującą się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy stanowią osoby po 45 roku życia. *„Pracodawcy wolą młodszą kadrę, która jest bardziej mobilna i posiada aktualne wiadomości, potrafi obsługiwać komputer.”* Duże trudności ze znalezieniem pracy w powiecie strzyżowskim mają także osoby długotrwale bezrobotne oraz bez doświadczenia zawodowego.

Wśród najważniejszych instytucji rynku pracy jakie funkcjonują w powiecie strzyżowskim eksperci wymienili: Powiatowe Forum Gospodarcze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Agencję Pracy Tymczasowej we Fryszaku. Pomimo to, równocześnie wskazano, iż w powiecie *„działa zbyt mało instytucji rynku pracy, które realizowałyby przedsięwzięcia na rzecz rozwoju regionu i aktywizacji osób pozostających bez pracy.”* W opinii naszych rozmówców, aby przy tak dużej stopie bezrobocia rozwój powiatowego rynku pracy był możliwy, konieczne jest dopasowanie umiejętności zdobywanych przez osoby wchodzące na rynek pracy do faktycznego zapotrzebowania istniejącego w powiecie. W związku z tym, Powiatowy Urząd Pracy w Strzyżowie utrzymuje współpracę z lokalnymi szkołami, a wiedza zdobywana w ramach monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych upowszechniana jest wśród uczniów i ich rodziców.

II. DIAGNOZA SYTUACJI INSTYTUCJI RYNKU PRACY DZIAŁAJĄCYCH W POWIECIE

2.1. Instytucje rynku pracy w statystykach

W powiecie strzyżowskim zidentyfikowano funkcjonowanie niewielkiej liczby instytucji rynku pracy. Poza Powiatowym Urzędem Pracy, na analizowanym terenie działa wyłącznie jedna agencja zatrudnienia oferująca pośrednictwo w zakresie pracy tymczasowej (Agencja Pracy Tymczasowej Haushilfe – PL). Należy wspomnieć, iż choć w Rejestrze Agencji Zatrudnienia widnieje jeszcze jeden podmiot zarejestrowany na terenie powiatu to jednak jest to już instytucja nie funkcjonująca.

W powiecie strzyżowskim istnieją także cztery instytucje szkoleniowe, w tym Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Strzyżowie, Prywatne Studio Językowe "Filolog" Barbara Leśniak, Ośrodek Szkolenia Kierowców "AUTOKURS" oraz MINEX Zakład Produkcyjno - Usługowo - Handlowy Ewa Fąfara. Ponadto, istotne dla powiatowego rynku pracy wydaje się być Powiatowe Forum Gospodarcze w Strzyżowie - organizacja wspierająca lokalny rozwój gospodarczy.

Na terenie powiatu strzyżowskiego działają również cztery Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (w Czudcu, Frysztaku, Niebylcu oraz Wiśniowej), jeden Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzyżowie oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie również w Strzyżowie.

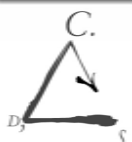
Weryfikacja listy zidentyfikowanych instytucji rynku pracy powiatu strzyżowskiego, przeprowadzona zarówno w oparciu o wypowiedzi ekspertów jak i indywidualne kontakty z poszczególnymi instytucjami, wykazała, że do najbardziej aktywnych i rozpoznawalnych, obok Powiatowego Urzędu Pracy, należą Powiatowe Forum Gospodarcze oraz Agencja Pracy Tymczasowej Haushilfe – PL.

2.2. Charakterystyka najistotniejszych instytucji rynku pracy powiatu

Powiatowy Urząd Pracy w Strzyżowie¹⁶

Poniższy, krótki opis działalności Powiatowego Urzędu Pracy (PUP) koncentruje się na tych działaniach Urzędu, które nie wynikają wprost z wymogów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ustawa ta obowiązuje wszystkie urzędy pracy nakładając na nie analogiczne, nie różnicujące ich zadania, w związku z czym, w niniejszym raporcie skupiono się wyłącznie na przedsięwzięciach wykraczających poza

¹⁶ ¹⁶ W oparciu o informacje zebrane na podstawie strony internetowej Urzędu, udostępnionych przez Urząd materiałów oraz danych dotyczących umów o dofinansowanie projektów, zawartych w 2008 roku w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Poddziałania 6.1.1; 6.1.2; 6.1.3.

obowiązki nałożone przez ustawodawcę, takich jak realizacja projektów unijnych oraz innego typu inicjatywy własne Urzędu.

Powiatowy Urząd Pracy w Strzyżowie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałanie 6.1.3 realizuje obecnie projekt systemowy pn. „Więcej szans w powiecie strzyżowskim”. Projekt skierowany jest do grupy 1135 osób bezrobotnych, w tym tych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Na jego wdrożenie w latach 2008-2009 pozyskano 7 660 097,40 zł z przeznaczeniem na sfinansowanie staży, przygotowania zawodowego w miejscu pracy oraz udzielenie jednorazowych dotacji na podjęcie działalności gospodarczej. Strzyżowski Urząd uzyskał także wsparcie finansowe w wysokości 270 412 zł na realizację projektu „Wykształcony pracownik – sprawny Urząd” (w ramach PO KL, Poddziałanie 6.1.2). Założeniem projektu jest przeszkolenie 12 kluczowych pracowników PUP, dofinansowanie zatrudnienia nowych pracowników oraz przeprowadzenie badań i analiz lokalnego rynku pracy. Co więcej, Powiatowy Urząd Pracy w Strzyżowie uczestniczy jako partner w projekcie Starostwa Powiatowego pn. „Przywróćmy nadzieję”, który skierowany jest do mieszkańców powiatu strzyżowskiego powyżej 18 roku życia posiadających status osoby długotrwale bezrobotnej oraz osób pozostających bez zatrudnienia i posiadających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności.

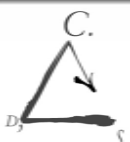
Strzyżowski Urząd Pracy dysponuje rozbudowaną siatką współpracy zarówno z placówkami oświatowymi z terenu powiatu, dla których prowadzi informację zawodową, jak i z firmami i szkołami wyższymi w zakresie badania rynku pracy i realizacji projektów skierowanych do osób bezrobotnych. PUP prowadzi także wspólne działania z instytucjami takimi jak Caritas diecezji rzeszowskiej, Podkarpacka Izba Rolnicza, jednostki samorządu terytorialnego, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej. Ponadto, rozpowszechnia informacje dotyczące propozycji szkoleniowych oferowanych przez zewnętrznych organizatorów m.in. PCPR, RARR, MARR, Edukator Sp. z o.o., Powiatowe Forum Gospodarcze w Strzyżowie oraz innych podmiotów i stowarzyszeń.

Specyfika projektu „Podkarpacki Portal Pracy” wymaga także zwrócenia uwagi na to jak Urząd Pracy radzi sobie w kwestiach informatycznych. W przypadku strony internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Strzyżowie wykorzystany jest standardowy układ charakteryzujący strony dużej grupy podkarpackich urzędów pracy, strona przy tym jest czytelna i przejrzysta, aczkolwiek nie wyróżnia się żadnymi dodatkowymi opcjami.

Powiatowe Forum Gospodarcze w Strzyżowie (PFG)

Jego główną domeną działalności jest pozyskiwanie środków unijnych dla przedsiębiorców, niemniej jednak w swojej ofercie instytucja ta posiada również takie usługi jak:

- udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- szkolenia z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej;
- organizacja szkoleń i kursów zawodowych;

- staże i przygotowanie zawodowe;
- doradztwo zawodowe i doradztwo psychologiczno-motywacyjne.

Usługi te częściowo prowadzone są w ramach działalności stałej, częściowo natomiast w ramach projektów finansowanych z zewnętrznych źródeł. Działalność Powiatowego Forum Gospodarczego kierowana jest do szerokiego grona odbiorców: głównie przedsiębiorców, ale także osób bezrobotnych, mieszkańców terenów wiejskich czy uczniów szkół średnich. Jednym z działań skierowanych właśnie do uczniów był realizowany w roku 2008 projekt szkoleniowy, którego celem było przygotowanie młodych ludzi do zakładania własnej działalności gospodarczej. W jego wyniku około 100 uczniów z klas III i IV szkół średnich w Czudcu i Strzyżowie zapoznało się z możliwościami i warunkami zakładania własnej firmy.

Jednym z największych sukcesów Powiatowego Forum Gospodarczego okazał się jeden z projektów, finansowany ze środków Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, zrealizowany w ramach działania 2.5 „Wsparcie osób z dotacjami na rozpoczęcie działalności gospodarczej”. Jego efektem było powstanie na terenie powiatu 72 nowych firm.

W swojej działalności Powiatowe Forum Gospodarcze podejmuje także inicjatywy partnerskie. Ma za sobą doświadczenia współpracy m.in. z Towarzystwem Altum z Rzeszowa, Podkarpackim Klubem Biznesu z Rzeszowa, Porozumieniem Samorządowym z Sędziszowa czy z Agencją Rozwoju Regionalnego MARR S.A.

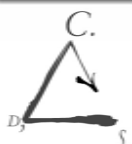
Agencja Pracy Tymczasowej Haushilfe - PL we Frysztaku

Jest to instytucja, która figuruje w rejestrze agencji zatrudnienia jako agencja pracy tymczasowej. Jest jedyną taką instytucją działającą na terenie powiatu i w związku z tym na lokalnym rynku nie znajduje konkurencji. Agencja jest podmiotem dość wąsko sprofilowanym – jej pole działalności stanowi pośrednictwo pracy ukierunkowane na pozyskiwanie osób (głównie kobiet) zainteresowanych podjęciem zatrudnienia jako opiekun osób starszych na terenie Niemiec.

2.3. Uwarunkowania funkcjonowania instytucji rynku pracy w opinii ich przedstawicieli

Analizując opinie przedstawicieli instytucji rynku pracy działających na terenie powiatu strzyżowskiego można stwierdzić, że napotykają one na wiele problemów, które utrudniają im sprawne funkcjonowanie na lokalnym rynku.

Jak wynika z przeprowadzonych rozmów, w powiecie strzyżowskim **brakuje przede wszystkim specjalistów**, zwłaszcza posiadających umiejętności i kwalifikacje w sferze pozyskiwania środków unijnych, a także podejmowania współpracy pomiędzy instytucjami, które działają na lokalnym rynku.

Innym ważnym problemem jest **brak nowoczesnego wyposażenia**, od którego uzależnione jest sprawne funkcjonowanie instytucji. Jest to szczególnie dotkliwe w przypadku organizacji pozarządowych działających na zasadzie non-profit. Jeżeli działają one aktywnie, to w ramach realizowanych w oparciu o dofinansowanie projektów są w stanie uzupełnić zużyty sprzęt, natomiast w innym przypadku często napotykają na poważne problemy związane ze zamortyzowanym sprzętem (zwłaszcza komputerowym) i trudności z utrzymaniem stabilnego poziomu zatrudnienia.

W obszarze zasobów informacyjnych rozmówcy nie wskazywali na większe problemy. W tym zakresie szczególnie podkreślana była **współpraca** podejmowana z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Wojewódzkim Urzędem Pracy na zasadzie wymiany informacji oraz promocji swoich działań. Co ciekawe, instytucje objęte wywiadem nie prowadzą natomiast swoich stron internetowych i nie posiadają żadnej strategii rozwoju. Roczne plany działalności realizowane są w oparciu o bieżące działania, wygrane konkursy.

Wykorzystanie funduszy zewnętrznych przez instytucje rynku pracy powiatu strzyżowskiego kształtuje się na **bardzo niskim poziomie**. Brak wygranych konkursów powoduje, że instytucje, które swoją działalność opierają głównie o projekty, nie dysponują obecnie kadrami i są w dużej części zmuszone do bazowania na pracy wolontariuszy. Jeśli chodzi o podejmowanie przez nie współpracy na poziomie lokalnym czy regionalnym to najczęściej opiera się ona na partnerskiej realizacji projektów lub zlecaniu usług na zasadach podwykonawstwa.

Wśród **czynników zewnętrznych sprzyjających rozwojowi** instytucji usytuowanych w powiecie strzyżowskim ich przedstawiciele wskazali:

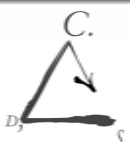
- pozyskiwanie osób do wyjazdów zagranicznych oraz zapotrzebowanie na opiekę nad ludźmi starszymi (czynnik ten wskazała agencja pracy tymczasowej zajmująca się tego rodzaju działalnością);
- duże potrzeby lokalnego rynku pracy w sferze działań skierowanych do osób bezrobotnych,
- niewielka konkurencja na lokalnym rynku,
- niskie wskaźniki gospodarcze potwierdzające duże potrzeby powiatu.

Natomiast wśród **sił hamujących** rozmówcy wymieniali najczęściej:

- brak wystarczającej współpracy z władzami powiatu oraz przedsiębiorcami;
- pogłębiający się kryzys gospodarczy;
- brak dobrze wykształconej i doświadczonej kadry;
- niski poziom informacji i promocji działalności instytucji rynku pracy.

Instytucje rynku pracy funkcjonujące w powiecie strzyżowskim nie ulegały znacznym przemianom, prowadzą od lat podobny profil działalności, poszerzając ewentualnie swoją dotychczasową ofertę zgodnie z zapotrzebowaniem rynku.

W kwestii działań nowatorskich, niespotykanych w skali powiatu obie objęte wywiadami instytucje wskazały, że są jedynymi w swoim typie instytucjami działającymi na obszarze

powiatu, stąd trudno było im porównać ich skalę innowacyjności. Wskazywano, iż sukcesem były zrealizowane projekty, zwłaszcza w zakresie przedsiębiorczości (dotacje na założenie własnej działalności gospodarczej) czy wsparcie osób bezrobotnych w postaci szkoleń i kursów. Wyznacznikiem sukcesu było w tym przypadku osiągnięcie zamierzonych rezultatów i poprawa sytuacji materialnej osób objętych projektami.

Przedstawiciele strzyżowskich instytucji rynku pracy mieli trudności ze wskazaniem grup osób, które można określić jako „zaniedbane” pod kątem istniejących w powiecie usług wsparcia. Natomiast wśród usług o niewielkiej dostępności wskazali **doradztwo zawodowe**, a konkretnie brak doradców zawodowych oraz **zbyt małą ilość kursów i szkoleń** zawodowych w stosunku do istniejących potrzeb (wysoki poziom bezrobocia oraz niskie, często nieaktualne kwalifikacje zawodowe mieszkańców powiatu).

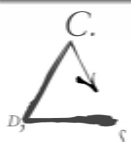
Idealny model współpracy instytucji rynku pracy w powiecie według rozmówców powinien być oparty o :*„wspieranie się, uzupełnianie swoich działań, informowanie się nawzajem o swojej działalności, opracowanie wspólnej strategii rozwoju lokalnego rynku pracy czy raportu dotyczącego jego potrzeb”*.

Spośród zaprezentowanych przedstawicielom IRP planowanych funkcji Podkarpackiego Portalu Pracy, za najbardziej użyteczne uznali oni:

- możliwość zidentyfikowania luk istniejących w dostępnej lokalnie/powiatowo ofercie instytucji rynku pracy;
- dodatkową formę promocji instytucji i podejmowanych przez nią działań;
- możliwość pozyskania większego grona odbiorców dla oferowanych usług;
- nawiązanie kontaktów lub współpracy z innymi instytucjami rynku pracy;
- możliwość wymiany doświadczeń z innymi instytucjami rynku pracy;

Przedstawiciele IRP wymieniali również inne elementy, które ich zdaniem byłyby przydatne i mogłyby zaistnieć na portalu. Wśród nich pojawiły się między innymi:

- ogłaszanie instytucji o poszukiwaniu partnerstwa, czy poszukiwaniu kadry;
- wiadomości dla NGO w osobnej zakładce;
- zamieszczanie informacji o aktualnych szkoleniach i realizowanych projektach.

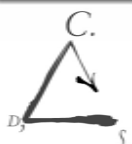

SPIS ŹRÓDEŁ

Poszczególne części niniejszego raportu powstawały w oparciu o zróżnicowane źródła danych, które niejednokrotnie podlegały weryfikacji. Poniżej wskazano jakiego typu źródła zostały w tym celu wykorzystane:

- Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego I kwartał 2008 roku”;
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego II kwartał 2008 roku”;
- „Analiza sytuacji bezrobotnych w województwie podkarpackim w I półroczu 2008 roku”, Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie;
- „Powiaty 2007”, Główny Urząd Statystyczny;
- „Stan ruch naturalny i wędrownicy ludności w pierwszym kwartale 2008 r.”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- Narodowy Spis Powszechny, 2002 rok;
- „Raport z badań instytucji rynku pracy w województwie podkarpackim”, opracowany w ramach projektu Indeks Gotowości Rynkowej, Centrum Doradztwa Strategicznego s.c., Kraków 2007;
- „Użytkowanie gruntów w 2007 roku (według granic administracyjnych)”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- „Turystyka w województwie podkarpackim w latach 2005 – 2007”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2007”, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową;
- „Stan, ruch naturalny i wędrownicy ludności w I kwartale 2008 roku”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- „Informacja o realizacji Ustawy o Specjalnych Strefach Ekonomicznych”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2007 r.;
- „Strategia Informatyzacji Województwa Podkarpackiego na lata 2007- 2013”, dostępne pod adresem: www.si.podkarpackie.pl/pliki/2008/strategia.ppt;
- baza Organizacji Pożytku Publicznego dostępna na stronie www.ngo.pl;
- rejestr instytucji szkoleniowych prowadzony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie i dostępny na stronie www.ris.praca.gov.pl;
- rejestr agencji zatrudnienia zamieszczony pod adresem www.kraz.praca.gov.pl;
- baza adresowa jednostek funkcjonujących w ramach struktur Ochotniczych Hufców Pracy, dostępna na stronie www.ohp.pl;
- baza organizacji pozarządowych zamieszczona pod adresem www.bazy.ngo.pl;
- lista podkarpackich instytucji okołobiznesowych dostępna na stronie Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego:
www.cwt.rarr.rzeszow.pl/baza_wiedzy/Instytucje_okolobiznesowe_na_podkarpaciu.pdf.

- informacje zamieszczone na stronie Kuratorium Oświaty w Rzeszowie www.ko.rzeszow.pl;
- baza dostępna na stronie internetowej Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Rzeszowie www.zdz.rzeszow.pl;
- dane zamieszczone na stronie Izby Rzemieśniczej w Rzeszowie pod adresem www.izba.rze.bip-online.pl;
- dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dot. Ośrodków Pomocy Społecznej;
- powiatowe opracowania i dokumenty strategiczne, strony internetowe Starostw Powiatowych, Powiatowych Urzędów Pracy, Urzędów Miast i Gmin,
- opracowania i statystyki poszczególnych Powiatowych Urzędów Pracy;
- strony internetowe poszczególnych instytucji rynku pracy oraz informacje uzyskane bezpośrednio od instytucji w kontakcie mailowym oraz telefonicznym.
- zrealizowane w ramach projektu „Podkarpacki Portal Pracy” wywiady z lokalnymi ekspertami rynku pracy;
- zrealizowane w ramach projektu „Podkarpacki Portal Pracy” indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami instytucji rynku pracy.

